

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток ринкових відносин в Україні вимагає здійснення перетворень у структурі корпоративних утворень, які сьогодні здебільшого діють у формі акціонерних товариств. Особливою перевагою їх діяльності є забезпечення населення країни робочими місцями, наповнення державного бюджету податковими платежами, а також здійснення науково-технічних розробок, що сприяє виявленню економічного та наукового потенціалу розвитку країни та зміни її позицій на міжнародному ринку. Проте, кількість акціонерних товариств в Україні за підсумками 2009 р. скоротилася майже на 5 %. Зокрема, на початку 2009 р. в Україні зареєстровано 29977 акціонерних товариств, з них ВАТ – 9618, ЗАТ – 20359. З початку року кількість ВАТ зменшилася на 4,9 %, ЗАТ – на 4,4 %. У 2008 р. прийнятий Закон України “Про акціонерні товариства”, згідно з яким усі відкриті акціонерні товариства (ВАТ) і закриті акціонерні товариства (ЗАТ), повинні набути статусу публічного акціонерного товариства (ПАТ) або приватного акціонерного товариства (ПрАТ) відповідно. Низький рівень організації бухгалтерського обліку та корпоративного управління на діючих акціонерних товариствах призводить до погіршення їх фінансово-майнового стану, а в окремих випадках і до банкрутств.

Стрімкі зрушення в розвитку інформаційних технологій сприяють удосконаленню системи управління акціонерним товариством. Проте, процес комп'ютеризації їх діяльності породжує ряд проблем, які потребують вирішення: 1) інтеграція фінансового, податкового та управлінського обліку; 2) залучення та використання трудових та майнових ресурсів з метою забезпечення ефективної діяльності акціонерних товариств; 3) розробка методики організації бухгалтерського обліку та її інтеграція з системою корпоративного управління акціонерним товариством.

Встановлення взаємозалежності між організацією та веденням бухгалтерського обліку в умовах використання комп'ютерних інформаційних технологій та корпоративним управлінням дозволить отримувати повну, достовірну та своєчасну інформацію для прийняття ефективних стратегічних та тактичних рішень з метою управління бізнес-процесами, які відбуваються на підприємстві.

Необхідність розробки науково обґрунтованих пропозицій з удосконалення теоретичного та методичного забезпечення бухгалтерського обліку в умовах використання комп'ютерних технологій для здійснення ефективного корпоративного управління акціонерним товариством визначили актуальність теми дослідження.

Проблеми організації бухгалтерського обліку за умов використання комп'ютерних технологій вивчалися й досліджуються вченими, зокрема: М.Т. Барановським, М.Т. Білухою, О.М. Брадулом, Ф.Ф. Бутинцем, Б.І. Валуським, Т.В. Воропаєвою, Н.О. Гурою, В.В. Євдокимовим, В.П. Завгороднім, С.В. Івахненковим, З.Ф. Канурною, М.Ф. Кропивком, А.М. Кузьмінським, Н.М. Малюгою, С.З. Мошенським, В.І. Подольським, Т.В. Прохоровою, М.С. Пушкарем, Т.В. Ситником, Я.В. Соколовим, В.В. Сопком, М.Г. Чумаченком, О.А. Шапошніковим, Є.Л. Шурємовим.

Наявність невирішених проблемних питань, пов'язаних з організацією бухгалтерського обліку в умовах використання комп'ютерних технологій, зумовили необхідність розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо теоретичного та методичного забезпечення організації системи бухгалтерського обліку в умовах використання комп'ютерних технологій для удосконалення корпоративного управління акціонерним товариством. Розробка науково обґрунтованих рекомендацій з вирішення даних питань, враховуючи напрацювання вітчизняних і зарубіжних вчених, визначають актуальність та основні напрями дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Житомирського державного технологічного університету і є складовою державної програми досліджень на тему № 28 “Методологія моделювання національної системи бухгалтерського обліку в умовах трансформаційного економічного розвитку” (номер державної реєстрації 0109U001876); № 330 “Розвиток бухгалтерського обліку, аналізу і контролю в системі корпоративного управління” (номер державної реєстрації 0110U005014). У межах наукових програм автором виконано дослідження проблемних питань, пов'язаних із організацією бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств з використанням комп'ютерних технологій.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у науковому обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій з удосконалення теоретико-методичних положень організації бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств та їх практичної реалізації в умовах комп'ютеризації облікового процесу.

Для досягнення мети в роботі поставлено наступні завдання:

- виявити тенденції становлення акціонерних товариств та розкрити їх вплив на систему бухгалтерського обліку на підприємстві;
- розкрити сутність, правове та облікове забезпечення діяльності акціонерних товариств на сучасному етапі розвитку;
- виявити вплив моделі корпоративного управління діяльності акціонерних товариств на організацію бухгалтерського обліку;
- визначити особливості організації бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах за умов використання комп'ютерних технологій;
- розробити функціональну модель комп'ютерної системи бухгалтерського обліку акціонерного товариства;
- сформулювати підходи до комп'ютерної системи бухгалтерського обліку як базису корпоративної інформаційної системи акціонерного товариства;
- розробити методичне забезпечення оцінки ефективності використання комп'ютерної системи бухгалтерського обліку акціонерного товариства;
- обґрунтувати основні можливості інтегрованих корпоративних інформаційних систем для забезпечення процесу управління акціонерним товариством.

Об'єктом дослідження є організація бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних засад організації бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств в умовах використання комп'ютерних технологій.

Методи дослідження. У ході дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Для дослідження процесу становлення акціонерних товариств використано історичний і логічний методи, що дало змогу виявити фактори, які впливають на розвиток системи бухгалтерського обліку. Застосування методів порівняння, групування й конкретизації дозволило визначити місце корпоративного управління та його взаємозв'язок з організацією облікового процесу на підприємстві. Системний підхід використано для обґрунтування особливостей організації бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств. Використання методів причинно-наслідкового зв'язку та моделювання дозволило розробити поетапну та функціональну моделі комп'ютерної системи бухгалтерського обліку акціонерного товариства. За допомогою методів індукції та дедукції визначено місце комп'ютерної системи бухгалтерського обліку як базису корпоративної інформаційної системи акціонерного товариства. Метод формалізації використовувався для оцінки ефективності впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених з організації бухгалтерського обліку, матеріали конференцій і семінарів з проблем теорії і практики впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку, законодавчі та нормативні документи України, опубліковані статистичні дані, довідково-інформаційні видання, інтернет-ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретико-методичному обґрунтуванні та вирішенні комплексу питань, пов'язаних з удосконаленням організації бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств в умовах використання комп'ютерних технологій з метою здійснення ефективного корпоративного управління. Основні положення наукової новизни результатів дослідження полягають у наступному:

вперше одержано:

– функціональну модель комп'ютерної системи бухгалтерського обліку (КСБО) на основі системи управління базами даних Oracle, що забезпечує взаємозв'язок системи бухгалтерського обліку та корпоративного управління на різних етапах прийняття управлінських рішень та дозволяє впровадити безпаперову технологію ведення бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах;

удосконалено:

– процес організації бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств в умовах використання комп'ютерних технологій в частині зниження трудомісткості та вартості облікового процесу, скорочення строків обробки

бухгалтерської інформації, підвищення її якості та достовірності, удосконалення організації праці облікових працівників шляхом проведення реінжинірингу бізнес-процесів підприємства при проектуванні та впровадженні комп'ютерної системи бухгалтерського обліку за центрами відповідальності;

– взаємозв'язок організації бухгалтерського обліку та корпоративного управління, що дало можливість підвищити ефективність функціонування акціонерних товариств, забезпечити рівновагу інтересів різних груп акціонерів і прозорість бухгалтерської інформації про діяльність корпоративних утворень;

– поетапну модель комп'ютеризації бухгалтерського обліку, яка ґрунтується на циклах зворотного зв'язку між етапами створення і впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку у середовищі функціонування корпоративної інформаційної системи підприємства, що сприяє якісній організації наскрізного та своєчасного планування і обліку бізнес-процесів акціонерного товариства;

– інформаційне забезпечення процесу корпоративного управління акціонерним товариством в умовах функціонування комп'ютерної системи обробки даних в частині обґрунтування основних можливостей інтегрованих корпоративних інформаційних систем з метою підвищення якості процесу управління;

дістало подальший розвиток:

– систематизація історичних передумов взаємовпливу організації бухгалтерського обліку та корпоративного управління, факторів впливу на його розвиток для вирішення існуючих проблем організації бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах;

– трактування сутності акціонерних товариств, шляхом виявлення особливостей їх правового та облікового забезпечення на сучасному етапі, уточнення поняття “корпорація” з метою узагальнення та застосування в системі корпоративного менеджменту;

– методичне забезпечення оцінки ефективності використання комп'ютерних технологій в акціонерних товариствах, що дозволило оцінити та кількісно виразити суму ефективності впровадження КСБО.

Практичне значення одержаних результатів полягає у використанні в практичній діяльності акціонерних товариств методичних підходів до розробки та удосконалення організації бухгалтерського обліку в умовах використання комп'ютерних технологій, зокрема:

– функціональна модель комп'ютерної системи бухгалтерського обліку на основі системи управління базами даних Oracle, яка забезпечує взаємозв'язок системи бухгалтерського обліку та корпоративного управління на різних етапах прийняття управлінських рішень, що дозволило впровадити безпаперову технологію ведення бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах (довідка № 01/4-2-2-20 від 01.03.2010 р. Міністерства промислової політики України);

– порядок реінжинірингу бізнес-процесів підприємства при проектуванні та впровадженні комп'ютерної системи бухгалтерського обліку за центрами

відповідальності, що забезпечує одержання достовірної, оперативної та актуальної інформації, а також схема електронного документообороту в системі корпоративного менеджменту з урахуванням потреб користувачів бухгалтерської інформації (ВАТ “Маріупольський завод важкого машинобудування”, довідка № 1782 від 29.03.2010 р.);

– комплексна модель комп’ютерної системи бухгалтерського обліку для великих підприємств на основі системи управління базами даних Oracle, впровадження якої дозволило на 30 % знизити втрати в цехах (втрата матеріалів, обсяг незавершеного виробництва, зниження простоїв, зменшення частки понаднормових робіт) (ДП Науково-виробничий комплекс газотурбобудування “Зоря”-“Машпроект”, довідка № 05.2-1744 від 01.03.2010 р.);

– комплексна модель комп’ютерної системи бухгалтерського обліку для великих підприємств на основі системи управління базами даних Oracle, впровадження якої дозволило підвищити оперативність і достовірність обліку витрат за видами діяльності, центрами відповідальності та видами витрат. Дана модель забезпечила інтеграцію в єдину систему документообороту підприємства облікову, планову, фінансову, технологічну і юридичну служби (ЗАТ “Новокраматорський машинобудівний завод”, довідка № 2342 від 15.10.2009 р.);

– рекомендації щодо впровадження на підприємстві комп’ютерної системи бухгалтерського обліку з повним набором функцій, що дозволило адаптувати до галузевих стандартів складання та подання фінансової звітності (АТ “Норд”, довідка № 689 від 10.03.2010 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаним науковим дослідженням. Всі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті положення, які є результатом особистої роботи здобувача, що полягає у розробці комплексу рекомендацій з удосконалення організації бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств в умовах використання комп’ютерних технологій.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації доповідалися та обговорювалися на всеукраїнських і міжнародних наукових та науково-практичних конференціях: “Зимові читання, присвячені проф. І. В. Малишеву та П.П. Німчинову” (м. Житомир, 2005 р.); “Наука і освіта 2005” (м. Дніпропетровськ, 2005 р.); “Наукові бухгалтерські школи світу: еволюція, сучасний стан, перспективи розвитку” (м. Житомир, 2008 р.); “Зимові читання, присвячені проф. В.І. Малишеву та П.П. Німчинову” (м. Житомир, 2009 р.); “Бухгалтерський облік, аналіз і контроль в системі корпоративного управління: розвиток інтелектуальних і технічних можливостей” (м. Краматорськ-Житомир, 2009 р.).

Публікації. За результатами дослідження у фахових виданнях опубліковано 8 наукових статей загальним обсягом 5,1 друк. арк. (автору належить 4,01 друк. арк.), 5 тез доповідей та 1 стаття в інших виданнях загальним обсягом 1,31 друк. арк. З інших публікацій (підручників і посібників), виданих у співавторстві, в дисертації використано положення, які є результатом особистого дослідження здобувача (3,61 друк. арк.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Основний зміст викладено на 196 сторінках друкованого тексту. Робота містить 12 таблиць, розміщених на 10 сторінках, 35 рисунків, розміщених на 16 сторінках. Робота містить 12 додатків, викладених на 48 сторінках друкованого тексту. Список використаних джерел включає 248 найменувань – на 27 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих наукових результатів.

У першому розділі **“Облікове забезпечення діяльності акціонерних товариств: стан та перспективи”** розглянуто становлення акціонерних товариств та їх вплив на розвиток системи бухгалтерського обліку, сутність та правове забезпечення діяльності акціонерних товариств в сучасних умовах господарювання, а також взаємозв'язок корпоративного управління з організацією облікового процесу діяльності акціонерних товариств.

Питання функціонування підприємств акціонерного типу стає дедалі більш актуальним і потребує дослідження, про що свідчить зростання інтересу як економістів, так і управлінців у цій сфері. Дослідження літературних джерел за проблемою організаційних структур управління акціонерними товариствами та аналіз практики становлення й розвитку вітчизняних корпоративних утворень вказує на те, що формування корпоративного сектору України провадилося на основі використання структурних елементів механізму роздержавлення економіки – приватизації, реструктуризації тощо. Саме роздержавлення стало основним фактором й заклало підвалини виникнення і розвитку корпоративних відносин, формування системи організації акціонерних товариств в державі.

Основою ефективності функціонування акціонерних товариств є взаємозв'язок корпоративного управління й організації бухгалтерського обліку, яка залежить від врахування всіх факторів, що впливають на фінансово-господарську діяльність підприємств. Акціонерне товариство є складним утворенням, що функціонує на принципах об'єднання капіталу, має свою, відмінну від інших об'єднань структуру та зв'язки в ній. Питання розбіжності трактування поняття “акціонерне товариство” за кордоном та в Україні залишається і досі невирішеним. В процесі дослідження встановлено, що воно є узагальненим та застосовується для визначення суб'єктів господарювання, засновники яких об'єднують свої виробничі, наукові і комерційні інтереси з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органами управління.

За результатами дослідження виявлено, що акціонерне товариство знаходиться на одному рівні з різними видами об'єднань підприємств. Тому, вважаємо за необхідне визначити особливості їх функціонування, з'ясувати організаційну сутність корпоративного підприємства в Україні. Для цього розглянемо поділ підприємств залежно від типу та форми функціонування (рис. 1).

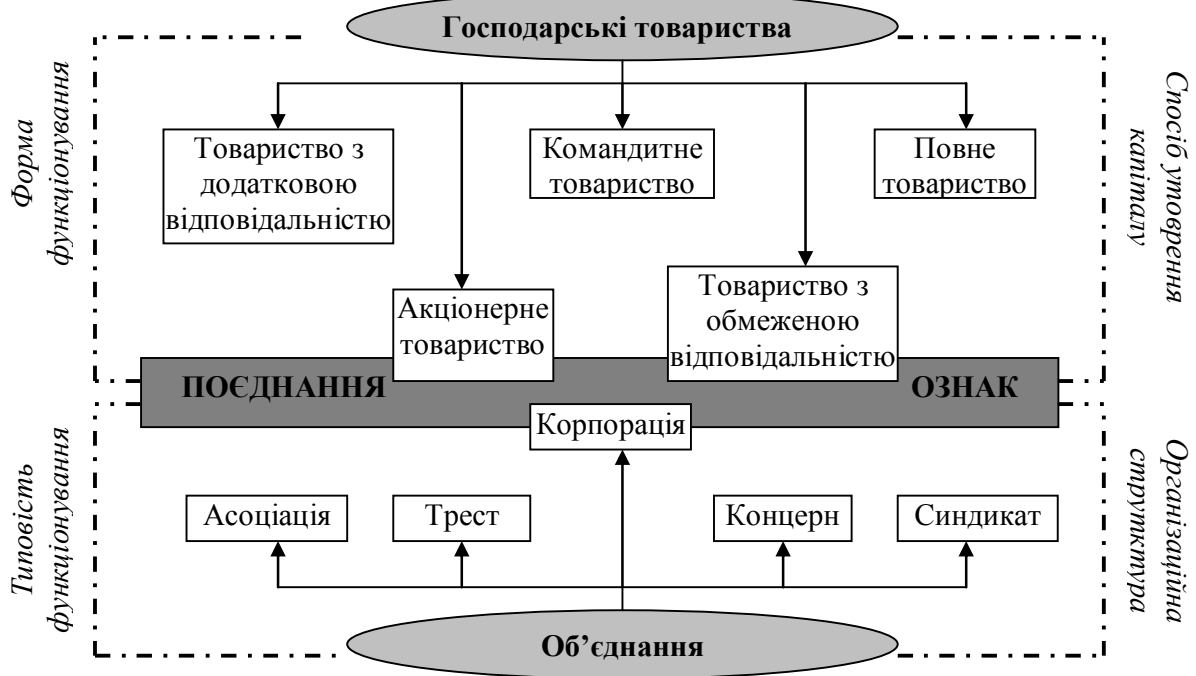

Рис. 1. Місце акціонерних товариств серед об'єднань та господарських товариств

Українське корпоративне законодавство на сучасному етапі свого становлення має ряд недоліків, які впливають на забезпечення інтересів акціонерів, на побудову і організацію бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах. Основним шляхом удосконалення корпоративного законодавства є зміна окремих норм і правил, що не виправдали себе на практиці, розширення сфери правового регулювання відносин власності з метою удосконалення організації та ведення бухгалтерського обліку.

З метою визначення механізмів впливу корпоративного управління на бухгалтерський облік, показано взаємозв'язок організації бухгалтерського обліку та корпоративного управління в акціонерних товариствах (рис. 2).

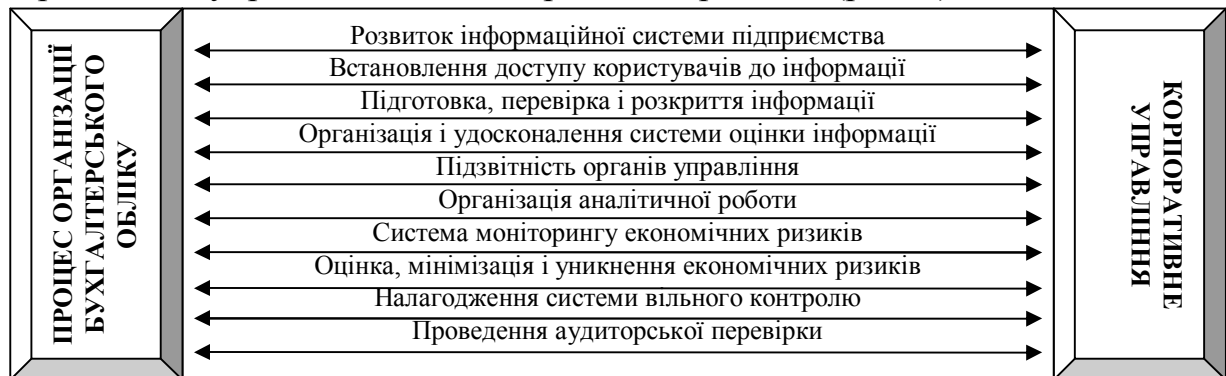

Рис. 2. Взаємозв'язок організації бухгалтерського обліку та корпоративного управління

Бухгалтерський облік та корпоративне управління взаємопов'язані через систему надання та обробки інформації, яка формує ефективну інформаційну корпоративну систему на підприємстві. Тому рівень корпоративного управління та його дієздатність за умов формування вітчизняної економіки безпосередньо залежать від успішного розвитку бухгалтерського обліку та різних аспектів діяльності акціонерного товариства та корпоративних відносин.

У другому розділі **“Організація бухгалтерського обліку в умовах функціонування корпоративної інформаційної системи акціонерного товариства”** розглянуто особливості організації бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах, необхідність розробки функціональної моделі КСБО акціонерного товариства, а також особливості комп'ютерної системи бухгалтерського обліку як базису корпоративної інформаційної системи акціонерного товариства.

Розвиток економічних відносин в Україні характеризується трансформаційними процесами, які проявляються у створенні значної кількості суб'єктів господарювання різних форм власності. Ефективне управління акціонерними товариствами можливе лише за умови належної організації бухгалтерського обліку, який оперативно забезпечує необхідною інформацією процес прийняття управлінських рішень.

Процес організації бухгалтерського обліку залежно від організаційно-правової форми підприємства, особливостей господарської діяльності та багатьох інших факторів на кожному суб'єкті господарювання має індивідуальні особливості, проте в будь-якому випадку можна виділити основні його етапи (рис 3). Для акціонерних товариств проблема комп'ютеризації всіх бізнес-процесів є однією з найбільш актуальних, адже для підвищення ефективності роботи необхідне їх переосмислення. Стосовно фінансового, податкового та управлінського обліку завдання вирішується за допомогою одночасної реорганізації всіх бізнес-процесів, починаючи із планування, бюджетування, обліку витрат, управління вартістю продукції, комерційної діяльності й інших тісно пов'язаних із обліком процесів на основі створення єдиного інформаційного простору.

Шляхом вирішення даної ситуації, є зміна підходів до бізнес-процесів на підставі принципів реінжинірингу. Характеристика етапів запропонованої поетапної моделі комп'ютерної системи бухгалтерського обліку (КСБО) акціонерного товариства, яка наведена на рис. 3, розкриває зв'язок КСБО зі складовими корпоративної інформаційної системи підприємства. Запропонований підхід до комп'ютеризації бухгалтерського обліку сприятиме розширенню комп'ютерної корпоративної бази бухгалтерського обліку на підприємстві.

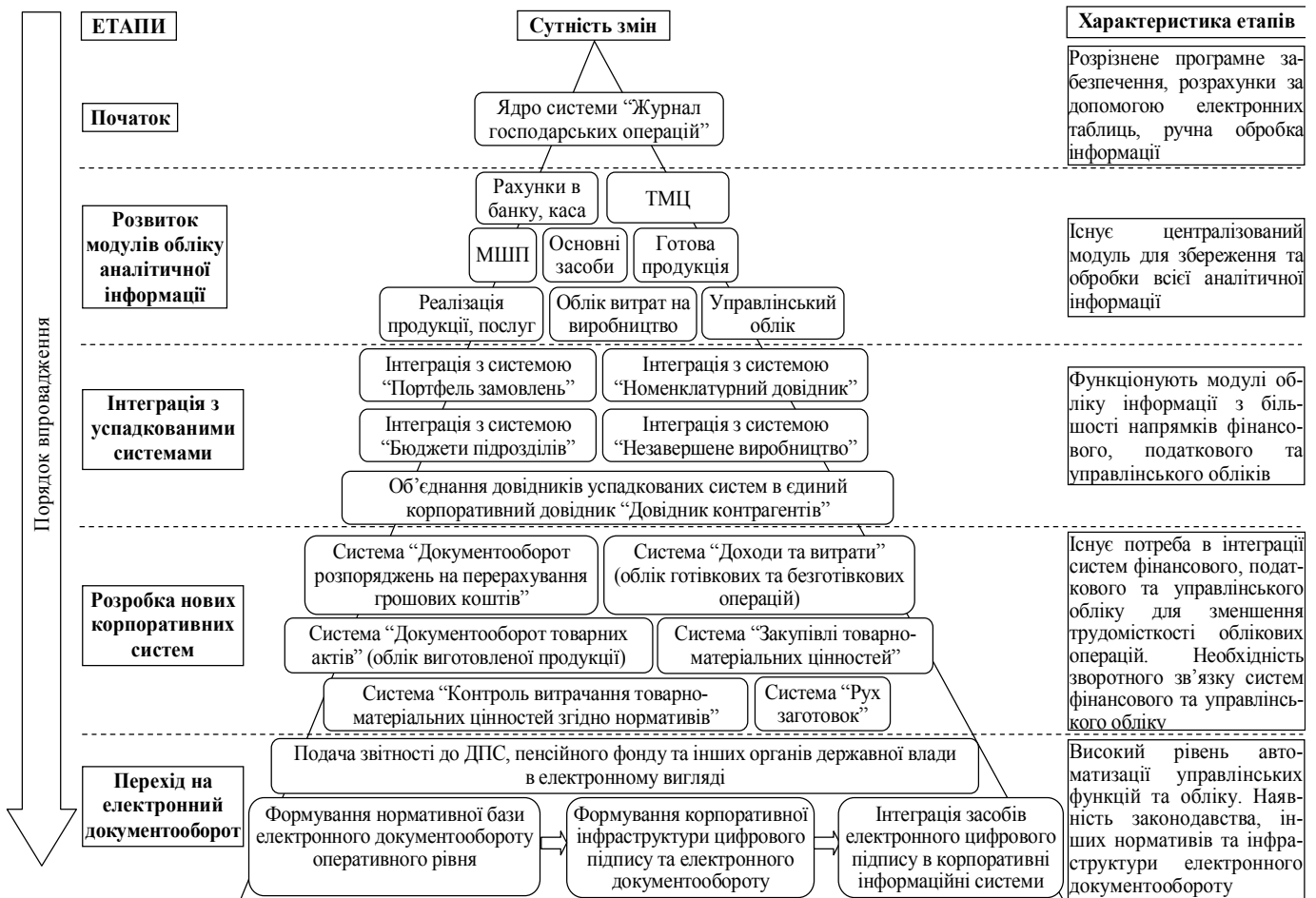

Рис. 3. Поетапна модель впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку діяльності акціонерного товариства

Дана схема є стислою моделлю внесення змін до існуючої складової комп'ютеризації обліку в акціонерних товариствах. Основну увагу приділено виділенню і внесенню змін до головних складових комп'ютеризації бухгалтерського обліку. Як показує практика, корпоративна інформаційна база потребує розширення за допомогою електронно-мережевої служби, яка значно впливає на економічні інтереси підприємства і служби, які підвищують виробничу потужність товариства, що, в свою чергу, підвищить оперативність інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень.

Вплив інформаційних технологій на застосування моделювання полягає в можливості майже миттєвого проведення аналізу складних і невизначених ситуацій, пов'язаних із ухваленням рішення. В роботі розроблено функціональну модель комп'ютерної системи бухгалтерського обліку, яка об'єднує всі елементи господарської діяльності акціонерного товариства в єдину систему (рис. 4).

Все більш актуальним є створення комп'ютерної системи бухгалтерського обліку, яка забезпечує підвищення рівня швидкодії інформації, усунення небажаних помилок, структурований та зручний вигляд результатів. Виходячи із зазначеного вище, обґрунтовано існування окремої інформаційної бухгалтерської системи, яка в існуючих умовах організації планової та обліково-аналітичної роботи в акціонерних товариствах є фундаментальною (центральною), оскільки об'єднує практично весь необхідний для управління масив інформації.

Рис. 4. Функціональна модель комп'ютерної системи бухгалтерського обліку на основі системи управління базами даних Oracle

За результатами дослідження діяльності акціонерних товариств встановлено, що функціональна модель корпоративної системи бухгалтерського обліку складається з складових, які переходять в процеси управління виробничими підрозділами.

Належне виконання завдань бухгалтерського обліку ілюструє частка облікових відомостей в інформаційній сукупності, що використовується при прийнятті управлінських рішень. За умови поглиблення управлінської спрямованості бухгалтерського обліку ця частка збільшується, а дані облікової системи виступають базою прийняття управлінських рішень і складання звітності в комп'ютерній системі підприємства. Виходячи з цього, розроблено функціональну модель комп'ютерної системи бухгалтерського обліку із застосуванням технології "клієнт-сервер" в корпоративній інформаційній системі підприємства.

Запропонована модель дозволяє визначити місце бухгалтерського обліку в корпоративній інформаційній системі підприємства та відображає процес формування звітності, складовою якої є бухгалтерська інформація в єдиній корпоративній мережі.

Третій розділ "Управлінські рішення в середовищі функціонування комп'ютерної системи бухгалтерського обліку" присвячений розробці методики оцінки ефективності впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку та питанням інформаційного забезпечення процесу управління акціонерним товариством в умовах функціонування комп'ютерної системи обробки даних.

Ефективність впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку показує доцільність використання комп'ютерної техніки при формуванні, передачі та

обробці даних. У зв'язку з цим постає проблема надійності інформації, що є досить важливим для сучасних інформаційних систем (ІС).

Досвід використання ІС (як західних, так і вітчизняних) на українських підприємствах свідчить, що не завжди впровадження ІС є успішним і принесло підприємству відчутну фінансову вигоду. Для забезпечення ефективності ІС в процесі її впровадження слід не лише описати та проаналізувати бізнес-процеси, а й забезпечити інтеграцію існуючої програмно-апаратної платформи. Однак, комплексний аналіз існуючих методик оцінки ефективності інформаційних проектів та інформаційних систем підприємств в цілому українськими авторами не проводився. Через це існує проблема у застосуванні фінансових і нефінансових методів такої оцінки, доцільність їх використання в умовах діяльності акціонерних товариств.

Зберігається практичне значення групи класичних методів оцінки ефективності інвестицій до інформаційних систем, що належать суто до фінансових. Вони базуються на урахуванні всіх потоків платежів, що породжуються інформаційним проектом, – витратних і доходних. Через те, що ІТ не створюють вартості у їх споживачів, класичні методи розглядають зміни у загальному розмірі доходів компанії. Складність такої оцінки полягає в тому, що вона є прогнозою і повинна базуватися на урахуванні якнайбільшої кількості можливих ефектів впливу від впровадження інформаційної системи, узгоджених із зовнішніми умовами. Загальноприйнятої методики побудови такої прогнозою оцінки немає, однак ті, що існують, базуються на моделюванні бізнес-процесів компанії, які нині можна вважати єдиною базою для розробки прогнозу доходів.

Діяльність компанії повинна узгоджуватися з функціональною системою бухгалтерського обліку, що спрощує подальший контроль та дозволяє додатково розрахувати ефект від внесення до системи незначних змін. Кожен з методів має свої недоліки, тому тільки розрахунок всіх показників діяльності підприємства в комплексі дозволяє визначити економічний ефект, який можливо отримати від ІТ-проекту з комп'ютеризації бухгалтерської інформаційної системи.

Доведено, що комп'ютеризація в акціонерних товариствах повинна забезпечити отримання максимального ефекту від організації бухгалтерського обліку, а точніше:

- своєчасність формування бухгалтерської інформації для прийняття управлінських рішень та оперативної передачі зовнішнім користувачам;
- доступність і корисність інформації для широкого кола користувачів та її достовірність.

При дослідженні діяльності акціонерних товариств визначено фактори економічного ефекту впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку (на прикладі обліку ТМЦ). Відповідно до визначених чинників економічного ефекту впровадження комп'ютерної системи обліку ТМЦ запропоновано порядок і комплекс показників для його розрахунку (табл. 1).

Показники оцінки ефективності використання КСБО ТМЦ з врахуванням непрямих чинників на прикладі ЗАТ “НКМЗ”

№ з/п	Чинник	Формула	Опис складових	Розрахований ефект
1	Достовірність інформації	$E_{inf} = (Dtmc + Ptmc) \times K_{inf}$	Dtmc – вартість витрачених ТМЦ, Ptmc – вартість оприбуткованих ТМЦ, Kinf – коефіцієнт зниження	$E_{inf} = (199082239,45 + 464563633,05) \times 0,001 = 663645,87$ грн. у рік
2	Доступ до даних у режимі реального часу	$E_{rt} = (Dtmc + Ptmc) \times K_{rt}$	Dtmc – вартість витрачених ТМЦ, Ptmc – вартість оприбуткованих ТМЦ, Krt – коефіцієнт підвищення ефективності	$E_{rt} = (199082239,45 + 464563633,05) \times 0,0017 = 1128197,98$ грн. у рік
3	Ведення єдиної корпоративної бази даних ТМЦ у режимі реального часу	$E_{rt} = (Dtmc + Ptmc) \times K_{db}$	Dtmc – вартість витрачених ТМЦ, Ptmc – вартість оприбуткованих ТМЦ, Kdb – коефіцієнт формування електронних заявок на отримання ТМЦ	$E_{rt} = (199082239,45 + 464563633,05) \times 0,0017 = 1128197,98$ грн. у рік
4	Контроль інформації	$E_{contr} = (Dtmc + Ptmc) \times K_{contr}$	Dtmc – вартість витрачених ТМЦ, Ptmc – вартість оприбуткованих ТМЦ, Kcontr – коефіцієнт зниження витрат	$E_{contr} = (199082239,45 + 464563633,05) \times 0,001 = 199082,24$ грн. у рік
5	Скорочення витрат робочого часу, пов'язаного з документо-обігом	$E_{td} = (Dtmc + Ptmc) \times K_{td}$	Dtmc – вартість витрачених ТМЦ, Ptmc – вартість оприбуткованих ТМЦ, Ktd – коефіцієнт зниження витрат	$E_{td} = (199082239,45 + 464563633,05) \times 0,002 = 1327291,75$ грн. у рік
6	Надання інформації підрозділам заводу	$E_{eksp} = (Dtmc + Ptmc) \times K_{eksp}$	Dtmc – вартість витрачених ТМЦ, Ptmc – вартість оприбуткованих ТМЦ, Kексп – коефіцієнт зниження витрат	$E_{eksp} = (199082239,45 + 464563633,05) \times 0,0001 = 66364,59$ грн. у рік
7	Визначення ціни програмного продукту	$E_{programm\_cost}$	Витрати на розробку КСБО	$E_{programm\_cost} = 23800$ грн.
8	Підвищення рівня професійної підготовки персоналу	$E_{eksp} = (Dtmc + Ptmc) \times K_{proff}$	Dtmc – вартість витрачених ТМЦ, Ptmc – вартість оприбуткованих ТМЦ, Kproff – коефіцієнт підвищення рівня професійної підготовки персоналу	$E_{eksp} = 39818,75$ грн. у рік
9	Ефект від впровадження комп'ютерної системи обліку ТМЦ	$E_g = E_{dp} + E_{idp} - E_{programm\_cost}$	E_g – ефект від впровадження, $E_{programm\_cost}$ – витрати на розробку КС, E_{dp} – ефект від впровадження (прямі складові), E_{idp} – ефект від впровадження (непрямі складові)	$E_g = 213757,65 + 4884422,10 - 23800,00 = 5074379,75$ грн. за рік $E_{5g} = E_g \times 5 = 5073679,27 \times 5 = 25371898,75$ грн. за 5 років

Розроблену систему показників розрахунку окремих складових та в загальному ефективності впровадження комп'ютерної системи обліку ТМЦ (табл. 1) можна також використовувати для оцінки ефективності ділянок облікових робіт, як облік оплати праці, облік основних засобів тощо.

Розширення і посилення функцій бухгалтерського обліку, використання його аналітичного потенціалу є на сьогодні основним і достовірним джерелом управлінської інформації. Поява потужних спеціалізованих програмних продуктів, здатних моделювати варіанти дій з оцінкою можливих фінансових і виробничо-економічних результатів, дозволяє створити повний управлінський цикл і використовувати інформативність бухгалтерського обліку у внутрішньо фірмовому управлінні на більш високому рівні. При цьому в основу моделей повинен бути закладений принцип системної інтеграції різних видів обліку і підсистем управління, які в даному контексті є інструментами планування і управління діяльністю корпорацій. Крім того, інтегрована система корпоративного обліку дозволяє об'єднати безпосередньо систему бухгалтерського обліку з контролем і аналізом господарської діяльності акціонерного товариства.

ВИСНОВКИ

У дисертації досліджено та теоретично обґрунтовано вирішення наукового завдання щодо удосконалення організації бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств в умовах комп'ютеризації облікового процесу. На підставі проведеного дослідження з'ясовано наступне:

1. Основним шляхом удосконалення корпоративного законодавства України є зміна окремих норм і правил, що не виправдали себе на практиці, розширення сфери правового регулювання відносин власності з метою удосконалення організації та ведення бухгалтерського обліку. В результаті дослідження систематизовано історичні умови впливу корпоративних відносин на організацію обліку, розкрито й проаналізовано фактори впливу на його розвиток з метою вирішення сучасних проблем організації бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах. Це дозволило встановити, що з розвитком корпоративних відносин, удосконаленням механізму фінансового ринку України виникають нові перспективні напрями розвитку бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств: облікове забезпечення управління вартістю підприємства; облік трансакційних витрат; облік ділової репутації акціонерного товариства; облікове моделювання корпоративних бізнес-процесів; облікове забезпечення дивідендної політики акціонерного товариства; облік ризиків діяльності акціонерного товариства тощо.

2. Питання розбіжності трактування поняття “корпорація” за кордоном та в Україні залишається не вирішеним. Встановлено, що воно є узагальненим та застосовується для визначення суб'єктів господарювання, засновники яких об'єднують свої виробничі, наукові та комерційні інтереси з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органами управління корпораціями. Визначено сутність акціонерних товариств, особливості їх правового та облікового забезпечення на сучасному етапі, уточнено поняття “корпорація” з метою узагальнення та застосування для визначення суб'єктів господарювання.

3. Бухгалтерський облік і корпоративне управління мають не лише забезпечувати належні умови діяльності підприємств, але й передбачати створення внутрішніх управлінських структур, які б сприяли ефективному функціонуванню акціонерних товариств, забезпечували баланс інтересів різних груп акціонерів і прозорість інформації про діяльність корпоративних утворень за допомогою звітності. Практика діяльності вітчизняних акціонерних товариств свідчить, що для ефективного ведення господарської діяльності необхідно використовувати Кодекси корпоративного управління, в основі механізму реалізації яких буде бухгалтерська інформація. Окреслено вплив моделі корпоративного управління на організацію бухгалтерського обліку, що дало можливість підвищити ефективність функціонування акціонерних товариств, забезпечити баланс інтересів різних груп акціонерів і прозорість інформації про діяльність корпоративних утворень.

4. На сучасному етапі значення системи бухгалтерського обліку в управлінні акціонерним товариством є досить суттєвим. Проте, остаточно не визначено єдиного варіанту організації роботи бухгалтерської служби акціонерного товариства. Бухгалтерський облік при цьому є сполучною інформаційною ланкою у відносинах між різними підрозділами, дієвим всеосяжним для акціонерного товариства механізмом, що сприяє ефективності управління підприємством. В результаті дослідження визначено організаційну структуру бухгалтерської служби акціонерного товариства, вплив комп'ютерних технологій на організацію бухгалтерського обліку, що дозволило запропонувати новий підхід до комп'ютеризації бухгалтерського обліку, який дозволить розширити можливості корпоративної інформаційної бази підприємства.

5. Моделювання є одним із потужних наукових методів, що забезпечує здійснення аналізу і прогнозу розвитку досліджуваного об'єкта чи процесу. У результаті проведеного дослідження встановлено, що використання поетапної моделі системи бухгалтерського обліку і звітності дає змогу об'єднати всі елементи господарської діяльності в єдину систему інформаційного корпоративного простору. Розроблена поетапна модель дозволить удосконалити систему бухгалтерського обліку на підприємстві та більш ефективно використовувати сучасні інформаційні технології, а в перспективі – сприятиме створенню єдиної корпоративної системи в таких сферах діяльності як бухгалтерський облік, контроль та економічний аналіз. Одним із шляхів вирішення зазначених проблем є дослідження та розробка єдиної моделі бухгалтерського обліку конкурентоздатного підприємства.

6. Розроблено функціональну модель комп'ютерної системи бухгалтерського обліку для відображення основних зв'язків з системою управління та забезпечення ефективної взаємодії різних етапів прийняття управлінських рішень. Метою побудови даної моделі є відображення взаємозв'язків між усіма складовими цієї системи, а також прогнозування їх змін за певних умов. Розроблена модель дозволяє встановити місце бухгалтерського обліку в управлінській інформаційній системі підприємства та удосконалити процес формування звітності, складовою

якої є облікова інформація в єдиній корпоративній базі даних. Функціональна модель комп'ютерної системи бухгалтерського обліку в корпоративній інформаційній системі підприємства показує, як дані бухгалтерського обліку здійснюють інформаційний зв'язок з даними економічного характеру і впливають на всю звітність підприємства, а основну увагу приділяють управлінським рішенням в загальній корпоративній системі підприємства.

7. Ефективне управління активами вирішує комплекс проблем стратегічного розвитку підприємства й забезпечує високі результати його поточної господарської діяльності. Розвиток методів аналізу, планування, обґрунтування окремих управлінських рішень і контролю активів визначило необхідність розробки і створення корпоративної системи бухгалтерського обліку на підприємстві. З урахуванням особливостей діяльності акціонерних товариств визначено специфічні елементи організації бухгалтерського обліку (централізована структура бухгалтерської служби, вибір програмного забезпечення, організаційні питання проведення внутрішнього контролю, порядок оцінки корпоративних прав), врахування яких створює передумови раціональної організації бухгалтерського обліку в умовах застосування комп'ютерних технологій. Запропоновано методику розрахунку економічного ефекту впровадження комп'ютерної системи, яка включає фінансовий, управлінський і податковий облік на підприємстві. Удосконалено методику оцінки ефективності використання комп'ютерних технологій в акціонерних товариствах, яка дозволила розрахувати ефективність впровадження КСБО, оцінити та кількісно виразити суму ефекту її функціонування.

8. Удосконалено інформаційне забезпечення процесу корпоративного управління акціонерним товариством в умовах функціонування комп'ютерної системи обробки даних, що дозволило використовувати облікову інформацію для розуміння процесу економічної діяльності підприємства з метою прийняття управлінських рішень. Окрім того, обґрунтовано значення інформації, яка надається системою бухгалтерського обліку і в більшій мірі орієнтована на зовнішнього користувача. Вона впливає на рішення суб'єктів, тим самим здійснює вплив на процеси економіки, які, в свою чергу, в подальшому мають вплив на управління економічними процесами кожного суб'єкту господарювання, але на практиці реальність та повнота висвітлення облікової інформації найчастіше приховується та перекручується, що не дає змоги дослідити конкретно поставлені питання для їх оптимального вирішення.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях

1. Довгаль Ю.Д. Інтеграція бухгалтерського, податкового і управлінського обліку в єдиному інформаційному просторі: проблеми і рішення / Ю.Д. Довгаль // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2003. – № 1 (23). – С. 103-110 (0,74 друк. арк).

2. Довгаль Ю.Д. Корпоративні відносини: погляд у минуле та сучасний стан / Ю.Д. Довгаль // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2004. – № 4 (30). – С. 50-61 (1,0 друк. арк.).

3. Довгаль Ю.Д. Форми та принципи побудови структури облікового апарату / Ю.Д. Довгаль // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – № 1 (31). – С. 72-78 (0,45 друк. арк.).

4. Євдокимов В.В. Реінжиніринг бізнес-процесів як передумова створення комп'ютерної системи бухгалтерського обліку на підприємстві / В.В. Євдокимов, Ю.Д. Довгаль // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – № 4 (34). – С. 91-96 (загальний обсяг 0,6 друк. арк., особисто автору належить 0,3 друк. арк.: визначено значення реінжинірингу бізнес-процесів при побудові КСБО).

5. Довгаль Ю.Д. Організація аналітичних досліджень в умовах комп'ютеризації / Ю.Д. Довгаль // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць / Випуск 202: В 4 т. / Т. II. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. – 256 с. – С. 334-339 (0,33 друк. арк.).

6. Дикий А.П. Особливості вибору програмного забезпечення для комп'ютеризації бухгалтерського обліку великих підприємств / А.П. Дикий, Ю.Д. Довгаль // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – № 4 (46). – С. 61-70 (загальний обсяг 0,74 друк. арк., особисто автору належить 0,37 друк. арк.: визначено критерії вибору бухгалтерського програмного забезпечення).

7. Довгаль Ю.Д. Генезис бухгалтерського обліку в корпораціях / Ю.Д. Довгаль // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – Луганськ, 2009. – № 3 (133). – С. 51-55 (0,4 друк. арк.).

8. Євдокимов В.В. Ефективність впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку у корпораціях / В.В. Євдокимов, Ю.Д. Довгаль // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць / Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 1 (16). / Відп. ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – 380 с. – С. 76-87. (загальний обсяг 0,84 друк. арк., особисто автору належить 0,42 друк. арк.; проведено аналіз існуючих методик розрахунку економічної ефективності впровадження КСБО).

Публікації в інших виданнях

9. Довгаль Ю.Д. Організація бухгалтерського обліку: підвищення ефективності в умовах комп'ютеризації: збірник тез та текстів виступів на третій Всеукраїнській науковій конференції, присвяченій видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку д.е.н., проф. І.В. Малишеву, д.е.н., проф. П.П. Німчинову [“Зимові читання, присвячені ідеям П.П. Німчинова та І.В. Малишева”] / Ю.Д. Довгаль / Міністерство освіти і науки України, Житомирський державний технологічний університет. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 120 с. – С. 24-26 (0,1 друк. арк.).

10. Довгаль Ю.Д. Необхідність організації бухгалтерського обліку в умовах застосування комп'ютерних технологій: матеріали VIII Міжнародної науково-

практичної конференції [“Наука і освіта 2005”] / Том 81 Облік і аудит / Ю.Д. Довгаль. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – 79 с. – С. 54-55 (0,11 друк. арк.).

11. Довгаль Ю.Д. Корпоративне управління та його взаємозв'язок з бухгалтерським обліком / Ю.Д. Довгаль // Вісник Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут”. Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Розвиток обліку та аудиту як основи інформаційно-аналітичної системи підприємства / Т. 2. – Харків: НТУ “ХПІ”, 2005. – № 58. – 286 с. – С. 40-43 (0,4 друк. арк.).

12. Довгаль Ю.Д. Облікове забезпечення реалізації кодексу корпоративного управління: матеріали виступів на VII-ій Міжнародній науковій конференції [“Наукові бухгалтерські школи світу: еволюція, сучасний стан, перспективи розвитку”] / В 2 ч. Ч. 2 / Ю.Д. Довгаль / М-во освіти і науки України, Житомирський державний технологічний університет. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – 432 с. – С. 86-91 (0,3 друк. арк.).

13. Довгаль Ю.Д. Зміст поняття “організація бухгалтерського обліку”: збірник тез та текстів виступів на сьомій Всеукраїнській науковій конференції, присвяченій видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку д.е.н., проф. І.В. Малишеву, д.е.н., проф. П.П. Німчинову [“Зимові читання, присвячені ідеям П.П. Німчинова та І.В. Малишева”] / Ч. 1 / Ю.Д. Довгаль / М-во освіти і науки України, Житомирський державний технологічний університет. – Житомир: ЖДТУ, 2009. – 76 с. – С. 25-27 (0,2 друк. арк.).

14. Довгаль Ю.Д. Ефективність використання сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій в бухгалтерському обліку: матеріали V-ї Міжнародної наукової конференції [“Бухгалтерський облік, аналіз і контроль в системі корпоративного управління: розвиток інтелектуальних і технічних можливостей”] / Ч. 1 / Ю.Д. Довгаль / М-во освіти і науки України, Житомир. держ. технолог. ун-т. – Краматорськ-Житомир: ПП “Рута”, 2009. – 148 с. – С. 107-110 (0,2 друк. арк.).

Підручники

15. Бухгалтерський фінансовий облік. Конспект лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит” / [Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Барановська, С.Л. Береза, Г.В. Беспала та ін.]; За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – [3-є вид., доп. і перероб.]. – Житомир: ПП “Рута”, 2005. – 320 с. (загальний обсяг 21,3 друк. арк., особисто автору належить 0,95 друк. арк.; удосконалено схему документування руху грошових коштів та розрахунків).

16. Інформаційні системи і технології в обліку: [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / [Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, В.В. Євдокимов, С.Ф. Легенчук]; За ред. д.е.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. – [3-є вид., перероб. і доп.]. – Житомир: ПП “Рута”, 2007. – ISBN 966-8059-92-1. – 468 с. (загальний обсяг 33,3 друк. арк., особисто автору належить 2,66 друк. арк.; проведено класифікацію бухгалтерських інформаційних систем, а також розглянуто особливості побудови облікового апарату в умовах комп'ютеризації).

АНОТАЦІЯ

Довгаль Ю.Д. Організація бухгалтерського обліку діяльності акціонерних товариств в умовах використання комп'ютерних технологій. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Житомирський державний технологічний університет, Житомир, 2010.

У роботі розглянуто становлення акціонерних товариств та їх вплив на розвиток системи бухгалтерського обліку, сутність та правове забезпечення діяльності акціонерних товариств в сучасних умовах господарювання, а також взаємозв'язок корпоративного управління з організацією облікового процесу діяльності акціонерних товариств.

Досліджено особливості організації бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах, необхідність розробки функціональної моделі комп'ютерної системи бухгалтерського обліку акціонерного товариства, а також особливості комп'ютерної системи бухгалтерського обліку як базису корпоративної інформаційної системи акціонерного товариства.

Розроблено методику оцінки ефективності впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку. Досліджено актуальні питання інформаційного забезпечення процесу управління акціонерним товариством в умовах функціонування комп'ютерної системи обробки даних.

Ключові слова: організація бухгалтерського обліку, акціонерне товариство, корпоративне управління, комп'ютерна система бухгалтерського обліку, інформаційна система підприємства.

АННОТАЦИЯ

Довгаль Ю.Д. Организация бухгалтерского учета деятельности акционерных обществ в условиях использования компьютерных технологий. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.09 – бухгалтерский учет, анализ и аудит (по видам экономической деятельности). – Житомирский государственный технологический университет, Житомир, 2010.

В диссертации рассмотрены вопросы становления акционерных обществ, их влияние на развитие системы бухгалтерского учета, сущность и правовое обеспечение их деятельности в современных условиях хозяйственной деятельности, а также взаимосвязь корпоративного управления с организацией учетного процесса деятельности акционерных обществ.

Объектом исследования является организация бухгалтерского учета деятельности акционерных обществ.

Предметом исследования выступают совокупность теоретических и практических основ организации бухгалтерского учета деятельности акционерных обществ в условиях использования компьютерных технологий.

Обоснованно решение научной проблемы относительно усовершенствования организации бухгалтерского учета деятельности акционерных обществ в условиях компьютеризации учетного процесса.

В диссертации получены следующие наиболее важные результаты, которым присуща научная новизна.

В результате исследования установлено, что основным путем усовершенствования корпоративного законодательства Украины является изменение отдельных норм и правил, которые не оправдали себя на практике, расширение сферы правового регулирования отношений собственности с целью усовершенствования организации и ведения бухгалтерского учета. В процессе развития корпоративных отношений, усовершенствования механизма финансового рынка Украины возникают новые перспективные направления развития бухгалтерского учета деятельности акционерных обществ: учетное обеспечение управления стоимостью предприятия; учет транзакционных расходов; учет деловой репутации; учетное моделирование корпоративных бизнес-процессов; учетное обеспечение дивидендной политики; учет рисков деятельности акционерного общества.

В работе рассмотрены особенности правового и учетного обеспечения акционерных обществ на современном этапе. А также определена взаимосвязь корпоративного управления и бухгалтерского учета, способствующая повышению эффективности функционирования акционерных обществ, обеспечению соответствия интересов различных групп акционеров и предоставления им достоверной информации о деятельности акционерных обществ посредством отчетности. С целью эффективного ведения хозяйственной деятельности необходимо использовать Кодексы корпоративного управления, основой механизма реализации которых будет информация, предоставляемая бухгалтерским учетом.

В результате исследования организации бухгалтерского учета в акционерных обществах определена роль компьютеризации в данном процессе. Внедрение компьютерных технологий в процесс ведения бухгалтерского учета способствует качественной организации сквозного и своевременного оперативно-производственного планирования, а также учета бизнес-процессов акционерного общества.

Использование предложенной в работе поэтапной модели компьютеризации бухгалтерского учета позволит усовершенствовать систему бухгалтерского учета на предприятии и более эффективно использовать современные информационные технологий с целью создания единой системы бухгалтерского учета, контроля и экономического анализа.

В работе разработана функциональная модель компьютерной информационной системы бухгалтерского учета с целью отображения основных связей с системой управления и обеспечения эффективного взаимодействия различных этапов принятия управленческих решений. Целью построения данной модели является отображение взаимосвязей между всеми составляющими этой системы, а также прогнозирование их изменений при определенных условиях. Модель позволяет установить место бухгалтерского учета в корпоративной информационной системе предприятия, а также отображает процесс формирования отчетности.

Учитывая особенности деятельности акционерных обществ определены специфические элементы составляющих организации бухгалтерского учета, обеспечивающие создание предпосылок рациональной организации бухгалтерского

учета. В работе предложена методика расчета экономического эффекта от внедрения компьютерной системы, включающая оперативный, бухгалтерский и налоговый учет основных средств на предприятии. Эффективное управление активами предприятия позволяет решить целый комплекс проблем стратегического развития предприятия и обеспечивает высокие результаты всей его хозяйственной деятельности. Усовершенствованная методика оценки эффективности использования компьютерных технологий акционерными обществами позволила рассчитать эффективность внедрения КСБУ в части интегрированной системы управления предприятием, оценить и количественно выразить сумму эффекта функционирования КСБУ.

В ходе исследования усовершенствовано информационное обеспечение процесса корпоративного управления акционерным обществом в условиях функционирования компьютерной системы обработки данных в части обоснования основных возможностей интегрированных корпоративных информационных систем с целью обеспечения процесса управления предприятием. Таким образом, информация оказывает влияние на принятие решений различными субъектами и на управление экономическими процессами каждого отдельного субъекта хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: организация бухгалтерского учета, акционерное общество, корпоративное управление, компьютерная система бухгалтерского учета, информационная система предприятия.

ANNOTATION

Dovgal Yu.D. Accounting Organization of Joint-Stock Companies' Activity under Conditions of Using Computer Technologies. – Manuscript.

Thesis for obtaining the degree of Candidate of Economic Sciences on specialty 08.00.09. – Accounting, Analysis and Auditing (by the types of economic activity). – Zhytomyr State Technological University, Zhytomyr, 2010.

Origination of joint-stock companies and their impact on the development of accounting system, essence and legal support of joint-stock companies' activity under present-day economic conditions as well as the interconnection of corporate management with the organization of accounting process of joint-stock companies' activity have been considered in the paper.

Peculiarities of accounting organization in joint-stock companies, the necessity of working out a multi-functional model of computerized accounting system of a joint-stock company as a basis of corporate information system of a joint-stock company have been researched.

Methods of estimating the effectiveness of introducing computerized accounting system have been worked out. Topical issues of information support of managing joint-stock company under conditions of computerized system functioning for data processing have been researched.

Key words: accounting organization, joint-stock company, corporate management, computerized accounting system, company's information system.

Підписано до друку 15.09.2010 р. Формат 60х90/16.
Ум. друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим.
Замовлення № 7

ФОП Кузьмін Дн.Л.
10030, м. Житомир, вул. Київська, 47, кв. 13